

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 10 K. — fill.
Fél évre 5 K. — fill.
Negyedévre 2 K. — fill.
Egyes szám ára 20 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
NY. NAGY DEZSŐ.

LAPTULAJDONOS:
ORDÓDY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., MUZEUM KÖRUT 7.
Hirdetések díjszabás szerint.
Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Séta a tenyészállatvásáron.

Irta: Ordódy Lajos.

I.

XXI-ik tenyészállatvásárját rendezte az Országos Magyar Gazdasági Egyesület márczius hó 26. és 27-ik napján a Tattersal helyiségeiben. A gazdaközönségre nézve ezuttal az idő felette alkalmas volt. A tavaszi gabnafélék vetését már elvégezte, az idő kedvező volt és így tömérdek gazda jelenhetett meg állattenyésztőinknek versenyzésén. Mert tulajdonképen állatkiállítás ez a tenyészállatvásár, a melyen a tenyésztők bemutatják hosszasan tevékenységüknek gyümölcsét. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által egybealkotott jury a földművelésügyi miniszter által adományozott jutalomdíjakat kiosztja s így tehát helyesebben eladással egybekötött tenyészállatkiállításnak kellene nevezni. No de mindegy, nevezzék bárhogyan, fődolog az, hogy van alkalma tenyésztőinknek tenyésztési eredményüket bemutatni, bírálat alá bocsátani, és ha valóságos eredményeket értek el, annak gyümölcsét is aratni.

A tenyészállatvásár szerepe az ország tenyésztésére elsőrendű jelentőséggel bír. Ez szab irányt az országos tenyésztésnek! Ha ezt jól szabja meg, akkor hatása áldásos; ha elhibázza, épp anyyira káros. Nagy tehát a felelősség, a mely a juryt terheli és éppen ezért nem szabad magát járszalagon vezetetni, és nem szabad magát önállóságában befolyásoltatnia! Pedig vezettette

magát sokszor, de elég volt már ebből. Járjon a maga lábán és az ország érdekeinek szemmeltartásával, akkor glória fogja körülvenni, épp úgy, mint az angolok utólérhetlen juryjait!

Beismerjük azt, hogy a nyilvánosság elmulasztotta sokszor a kritika gyakorlását, a mi pedig üdvös mindig, sokszor akkor is, ha téves, mert az egészséges felfogások megalakulására vezérel. A fődolog csak az, hogy a kritika tárgyilagos legyen, s akkor esetleges tévedése daczára sem téveszti el a hatást. Ilyen kritikát kívánok én gyakorolni, midőn a tenyészállatvásáron tett megfigyeléseimet közrebocsátom.

Kezdem a *szarvasmarhák csoportjával*, és pedig a magyar marhával. A 179 drb összesen bemutatott marhából csak 16 drb képviselte ezt az ősmagyar racet. Mit akar ez jelenteni? A magyar marha leszorulását a szintérről? Mi türes-tagadás, ezt is jelenti! Még ezelőtt 15—20 évvel tágas karárokban délczegen büszkélkedtek az alföldi uradalmak fehér és daruszinű marhái. A Csekonicsok, Vojnicsok, Pallaviciniek, Sennyieiek, Almássyak, Festetichék és sok itt hamarosan elő nem sorolható nagybirtokoknak gulyái évről-évre megjelentek. Ma hol vannak ezek? A mik megjelentek is, jászolhoz kötve, mint lelánczolt Prometheusok, hirdették azt, hogy sic transit gloria mundi.

Az tény, hogy a fehér marha tenyésztési köre évről-évre szűkül. Két hatalmas ellensége van a podoliai marhának: az eke, a mely feltöri a gyeplegelőket és szántófölddé alakítja át, s a tarka

marha. Utóbbinak több oldalú a használata és nagyobb az értékesítési ára. Ezen két veszedelem elől nincs más menekvés, mint a pusztulás, ha csak a viszonyok meg nem változnak és a *változott viszonyok közé nem tudjuk* a fehér marha tenyésztését beilleszteni. Ámde a viszonyok már is kezdenek változni. A jó igás marhában kezdünk szűkölködni! Összejáratunk egy rakás hazai vásárt és alig tudunk valamire való jármosokat beszerezni. A jármosmarha mindig ritkább és mindig drágább lesz. hovatovább nem is lesz annyi, a mennyi kell. Tarkákkal szántani? Ezt megteheti a kisgazda, a ki csak mérsékeltlen veszi igénybe igáját; — az uradalmak és középbirtokok megpróbálták, hogy ismét abbahagyják. A jelszó tarkákat hizlalni és fehérekkel szántani! Ámde ha a tarkákat elszaporítjuk a fehérek rovására, — lesz módunk hizlalni tarka marhát, de nem lesz mivel szántani és egyéb gazdasági munkát végezni.

Nem helyeslendő tehát a fehér marhát még más eszközökkel is leszorítani a szintérről, mint a melyek már ugys maguktól állottak elő. Pedig feljegyezhetem azt, hogy mérvadó helyen valóságos ellenszenv kezd mutatkozni a fehér marhával szemben.

Pedig nem messze az idő, a midőn az árparitás a tarka és fehér marha között helyre fog állani; az egyik ok tehát, a tarka marha versenye, nem lesz oly imminens, sőt meg is fog szűnni. Ez belátható időben be fog következni.

A másik a belterjes kultura fejlődése. Vajjon lehet-e összeférő a fehér marha-

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minők 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udv. magkereskedésében kaphatók.

nevelés a belterjes kulturával? Est modus in rebus!

A most megtartott tenyészállatvásár erre ujjmutatást adott azzal, midőn fényesen jutalmazta gr. *Teleky* Arvédnek drassói tenyésztését. Ez a páratlan szorgalmu és az *angol mágnások mindenületi geniálitásával megajándékozott erdélyi mágnásunk* megmutatta azt, hogy miként kell a fehér marha tenyésztést belterjes kultúra mellett is nagy sikerrel üzni. Már az is szerencsés kezdet volt nála, hogy a különben kissé elpuhult erdélyi fehér marhát az Almássy-féle sarkadi fölséges gulyából beszerzett bikával keresztelte. Az eredmény frappans. Az erdélyi marha mély mellkasa társult a sarkadi tenyészanyag hatalmas medenczéivel, törzshosszával, az öblös mélység és gyorsabb fejlődés, a sarkadi marha temperamentuma és aczélinazatával. Az erők eredője nyilegyenes.

Ehhez járult az intenzivebb tartás, a mozgási oldal rendes iskolázásával. Az intenzivebb tartás maga után vonta a gyorsabb fejlődést és a testnagságot, a mely utóbbit minden uradalom keres, mert a barázdák mindig mélyebbek s a jármosok erőkifejtéséhez mindig nagyobb igényeket fűzünk. A drassói gulya naponta 20 kilométer utat kell, hogy megtegyen, hogy a legelőre és onnan visszajöjjen. Ez a sétáltatás nem fölösleges. Ez lényeges kellék. Gróf *Teleki* a fűmagtermeléssel kapcsolja össze a gulyatenyésztést, — fűmagot termel és a sarjút legelteti. Ez már valami az intenzívításhoz. Mondjuk, hogy originalis megoldása, mely nem imitáció, hanem a magyar géniusz alkotó munkája. Csak annyit mondunk, hogy egyelőre Erdély hálás lehet a gróf iránt, a ki az utat az igéret földjére megmutatta. És Magyarország? Arra nézve sem lesz ez nyomtalan. A gondolkodást föl kell hogy ébressze, hogy — mutatis mutandis — a kellő kihasználás útjára léphessen.

A XXI-ik tenyészállatvásár irányító behatásának ez a legkimagaslóbb tanulsága. Följegyzem, hogy nyoma ne vesszen. Kiemeltem, hogy anyagot adjak alföldi gazdáink gondolkozásának, a kiket ezzel egy rájuk nézve nagy horderevével bíró problema elé állítok.

Péter András szeghalmi gulyája, a szűk viszonyok között tenyésztett magyar tenyésztés megtestesülése. Megengedem, hogy állatai idegesek, inasak, de lassu fejlődésűek és kis termetűek.

Ez a mult irányzata, a melylyel nézetem szerint szakítani kell!

Bárczay Gyula tiszaburai állatai a Sperker-féle tenyészet ivadécai. Mi az a Sperker-féle tenyésztés? Intenzív, a nyugoti marhánál alkalmazni szokott tartással, kis területen, fehérmarha nevelése, a mozgási oldal kiképzése nélkül. Már akkor csak inkább tarkamarhát neveltek így, mert azzal többre megyek. A mozgási oldal kiképzése nélkül fehérmarhatenyésztést elképzelni sem tudok — hiszen a mi a fehérmarhában mindent felülmúló becses bir, az az aczélinazat, a vasidegzet, tehát a kiadó mozgás és tartós erőkifejtés képessége.

Térjünk át a *nyugati marhára*.

Simmenthaliak, berniek, möllthaliak, pinzgautiak, borzderesek és keresztzések közül állott a tenyészállatvásár nyugoti marhafajta gyűjteménye. Az orosz-lánrészt persze a simmenthaliaké. Elismert régi kitűnő tenyésztők mellett, a minő Eszterházy Miklós Móríc grófé Csákvárott, Szobi Luczenbacher Pálé Szobon, özv. Döry Vilmosné Felső-Leperden, özv. b. Jeszenszky Jánosné Felső-Hidvégen, csatlakoztak Beyer Henrik új-verbászi, Somogyi Albert Pta-Podluzsányi, Gaál József pamuki, Kondor Emil csalómiai, Wolf testvérek várpalotai, Deutsch Miksa Gyula-pusztai, Grosz Antal üszögi, Festetich Vilmos gróf toponári, Weiler Rezső valkányi, Szauter József zsámbéki, Machmer János Pta-pékai, Klein Sámuel és társa tiszvársi és Blascok Gyula Imremajori tenyésztetei. Kereken 100 darab simmenthali.

A döntő numerus tehát még mindig a simmenthaliaké. Eszem ágában sincs a simmenthaliak becsét lerontani, mert ezen hizalmas, gyorsan fejlődő nagytestű és mérsékelt tejlő állatok missiót töltenek be hazánkban. Ezek szolgáltatják az országnak nyugoti részében működő hizlalók számára a pompás nyersanyagot. A kisczagdák simmenthali bikák után nevelik azokat a 4—5 éves tinókat, a melyeket oly szép áron vesznek meg az ipolysági, gyarmati, losonci, korponai stb. vásárokon. Ezt el kell ismerni. De azt is el kell ismerni, hogy mint igavonó anyag a simmenthali még a kisbirtokosra nézve is alig használható, tejlékenységé szűkös és a meddig jobban acclimatizálva nem lesz, a tüdőgümő és más bajok iránt föltötte fogékony.

Hogy a simmenthali felülmulná a Shorthorn vagy Hereford marhát avagy

a hizlásra oly alkalmas francia fajtákat, azt senki sem merné állítani. Sem a gyors fejlődés, sem a testarányok, sem a testnagság tekintetében nem mérközik azokkal és a mi a tejlő-mennyiséget illeti, egyrangu velük.

A simmenthali szép egyoldalú irányzatú marha, de nálánál vannak szebbek is, jobbak is. Csak ez a szerény megjegyzésem.

De hát nálunk most ez a divat és csak tombolja ki magát ez a divat; az lesz a sorsa, mint minden divatnak, vagyis nem lesz örökéletű.

Pár évvel ezelőtt a világos, mondhatni fakó simmenthaliak jöttek divatba. Mindenki ekkor erre a szépnek éppen nem mondható fakó színre törekedett. *Széli* Kálmán csinálta ebben héraházi tenyésztésével a legnagyobb rekordot. Most ismét a barnapiros szín felé hajlik a divat s ismerjük el, hogy ez szebb is. Van-e ennek a színváltozatnak befolyása az állatok értékére? Absolute nulla. Ez a simmenthali szín-vita eszembe juttatja azt a komikus esetet, midőn Konstantinápoly ostroma alatt a saracénok szorongattatása alatt is a byzanci papok a fölött vitatkoztak, hogy homouison vagy homouison irjanak-e?

Ez a színkérdés tehát előttem bagatell kérdés. De praktikus szempontból azért nem tagadom, hogy a piros szín felé hajlik inkább a szívem.

A XXI-ik tenyészállatvásár juryje is ezen irány felé látszott hajolni, midőn az Eszterházy-féle piros tarkákat nagy jutalmakban részesítette. Nous sommes d'accord.

Azt is elismeréssel emelem ki, hogy a jury a bernieket is méltatta. Micsoda fölséges berni tenyésztet mutatott be Hunyady József grófnak keszthelyi uradalma! Ezek a sok évtized alatt aclimatizálódott berniek, melyek a bonyhádi marhának alapját is megvetették. Szeretném tudni, hogy mivel állanak hátrább a simmevölgyieknél? Tán, hogy a fartövik kissé emelkedettebb? Tán a testnagságban elmaradnak? Ellenkezőleg, a simmenthaliak még nagy átlagban el vannak maradva a berniek mögött e tekintetben. Hizalmasság, tejlékenység dolgában jobbak a simmenthaliak? Ezt igazán szeretném bizonyítva látni! De hogy a berniek egészségesebbek, azt nemcsak én állítom, hanem mindenki, — kinek módjában volt e kettőt összehasonlítani.

Nem ok nélkül hozom föl ezeket, mert eszébe kell juttatnom kormá-

MAGYAR INTÉZET **LABORATORIUM** FENNÁLL 1898. óta.

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Budapesten, VI., Nagy János-u. 6.

Termel és szállít védő-oltóanyagokat, védő és gyógyhatású szérumokat, és pedig:

Védő oltóanyagot lépene ellen I. és II. anyag 100 db-juh részére 15 K	kóroanyag tenyészetekkel együtt 23 K
I. és II. szarvasmarha részére 30 K	b) gyógyhatású oltásra 25 kilónál nem nagyobb testsúlyú sertések részére 100 adag 40 K
Védő oltóanyagot sertésorbán ellen (Pasteur-téle módszerű) I. és II. anyag 100 adag 14 K	Védő oltóanyagot (septicidin) sertésvész ellen 100 köbcentiméterenként 25 K
Védő oltóanyagot sercegő üszök ellen I. és II. anyag poralakban 10 adagonként 2 K	Sertésvész kóroanyag tenyészete 20 köbcentiméterenként 1 K
Fokozott hatású sertésorbán-szérumot: a) védőoltásra 205 kilónál nem nagyobb testsúlyúal bíró sertések részére (szérum a	Tuberkulint sürített alakban 5 köbcentiméteres üvegcsé 5 K
	Tuberkulint hígítva 50 köbcentiméteres üvegcsé 6 K

nyainknak, hogy két évtized óta a berniek proskribálva voltak, a nélkül, hogy valaki indokolni tudta volna, hogy miért?

De eltekintve a berniektől, mi kifogás eshetik a Wenkheim Géza gróf által kiállított möllthaliak ellen? Micsoda test! Micsoda csipők! Micsoda szép szín! Elmondhatom, hogy eredeti hazájában sem láttam oly szép möllthaliakat, mint a minők ezek a gerlaiak voltak. Talán Békésvármegye földje, és az abban termelt nagy táperejű takarmányok fejlesztették ki ezen állatok csontozatát oly remekül; — de annyi áll, hogy én még olyan csipőjű simmenthaliakat, a minők Wenkheim gróf möllthaliai voltak, soha életemben sem láttam. Pedig láttam eleget.

Asbóth János videtaljai pinzgau tenyészetéről is meg kell emlékezni, a mely előtt szinte kalapot kell emelni. Nem azok a csenevész törpe pinzgauiak ezek, a minőket az első importokból elégszer láthattunk, hanem a javítottja, úgy a mint azt a pinzgau Viehzucht-Genossenschaft az újabb időben bemutatja. Látható ebből, hogy ez a fajta fejlődésképes, és mert a tejelékenysége is hasonlíthatatlanul jobb a simmenthali és berniénél is, e fajta jövőjét elvitatni nem lehet. Még a borzderesekről kell megemlékezni. Ez a par excellence tejelő fajta, legyen az inthali, allgauer, montafoni, ertschali, vagy svyczi; — a városkörnyéki tehenészeteknek felülmúlhatlan marhája. Egyoldalú tejelő állatok, — de ebben aztán prímimák. Báró Hornig Károly veszprémi püspök, Karsai Vilmos, Hecht és Beer tenyésztői representálták a hazai ez irányú számos tenyészetet, mert tudtommal nagyon sok ily tenyészet van az országban, a melyek azonban sűrű vérfrissítésre szorulnak, eredeti hazájukból származó bikákkal, hogy bő tejelésüket megtartsák.

A magyar mezőgazdák szövetkezete erre alkalmat is kívánt adni, midőn egy egész falka borzderes, simmenthali és berni tenyészmarhát hozott a tenyész-állatvásárra, hogy árverés útján juthassanak hozzájuk a gazdák. Ezen behozott állatok felől a vélemények megoszlottak, illetve különféle a dolgot helytelenítő nézetek is hallatszottak; de az árverés tanúsága szerint mégis nagy tetszésre találtak, mert hamarosan és nagy áron kapkodták szét tenyésztőink. Vagyis a tenyésztők a miniszter eljárását helyeselték és szépen honorálták.

(Folytatjuk.)

A depeccatio és a tejgazdaság.

Hazánkban az elmúlt évben igen érdekes vita indult meg a depeccatióról az illetékes szakferfiak között.

Két táborban sorakoztak a gazdák. Az egyik táborból hirdették a depeccatiót, a szükséges óvintézkedésekkel, mint annak idején Malthus az ő sötét tanait. A másik tábor ezzel szemben azt állította, hogy Magyarországon nincs szó depeccatióról, ellenkezőleg a nyugoti marha terjedésével szarvasmarha állományunk emelkedőben van.

A földmívelésügyi kormányzat a kérdés fontosságát rögtön átlátta s az állatszámllálást a miniszter elrendelte. Ennek eredménye a kérdésre a választ megadandja. Lambl a mezőgazdaságtan tudós tanára a prágai műegyetemen, már 1877. „a depeccatio“ czimű munkájában azon elvét ismertette, hogy az állatállomány fejlődése a népesség fejlődésével lépést nem tarthat.*

Ezen teoriához sok gazda csatlakozott s az állatállomány viszonylagos apadásában feltétlenül hittek. Ezzel szemben kételkedtek sokan Lambl állításában, míg az utolsó években az érezhető hushiány Lambl sötét tanainak igazat látszott adni.

Fleischmann, a tejgazdaság híres apostola az 1898-ban megjelent művében: „Lehrbuch der Landwirtschaft“ azt állítja, hogy Lambl elfelejtette, miszerint a kultúra haladásával okszerű keresztezés által növelik az állat testét és ezzel súlyát is s az állat munkaképessége fokozódik. Ezen fejtegetésnek kétségtelenül van alapja, de ezzel a depeccatio kérdését a napirendről levenni nem lehet.

Az állatállomány apadásának van egy kísérő jelensége; a tejtermékek kivitelének csökkenése, illetve a tejtermékek behozatalának emelkedése.

Európa főbb államainak kivitele illetve behozatala tejtermékekből a szarvasmarha állományról statisztikailag összehasonlítva jelen értekezésem célja. Különös figyelmet érdemelnek a tejgazdaság szempontjából a tehenállományra vonatkozó adatok; hol nagy a tehenek száma vagy az viszonylagosan nem apad, ott látjuk a tejtermékek kivitelének fokozatos emelkedését.

A sorrend megállapításánál a szarvas-

* „Die Milch und ihre Bedeutung. Hamburg 1903.“ nyomán.

marhák viszonylagos számát tartottam szem előtt.

1. Dánia.

A tejgazdaság szempontjából Dánia Európában a legelső helyen áll.

A szarvasmarhák száma emelkedést azonban nem mutat.

1881-ben esett 100 lélekre 70 drb. szarvasmarha, ennek 50,5%-a tehén.

1900-ban esett 100 lélekre 67,7 drb. szarvasmarha, ennek 61,3%-a volt tehén.

A tejtermékek kivitele emelkedett 10 év alatt 85%-kal.

1901. évben kivitetett Dániából 609300 q természetes vaj. Margarine gyártatott 18,5 millió q ugyanaz évben s e mellett volt behozatali felesleg is 3,28 millió q. Ezen számok igazolják a tényleg óriási művaj-fogyasztást. A „smörbrot“ (vajaskenyér) kellőleg körítve a dánok nemzeti eledele; csak hogy ő megelegszik a művajjal is, a természetes vajat azonban jó pénzért exportálja.

Dánia kivitele tejtermékekben 1901. évben egy lélekre átszámítva kitesz nem kevesebbet, mint 63,33 koronát. A kiviteli összeg tekintetében is első helyen áll tehát Dánia Európában.

2. Svédország.

Nemcsak a szarvasmarhák számára való tekintettel, hanem a tehenek viszonylagos számát tekintetbe véve is Svédország áll a második helyen Európában.

1880-ban esett 100 lélekre 48,2 drb. szarvasmarha, ennek 51,3%-a tehén.

1900-ban esett 100 lélekre 50,7 drb. szarvasmarha, ennek 68,4%-a volt tehén.

Dániával szemben itt nagyobb emelkedéssel találkozunk; a tehenek száma 20 év alatt 25%-kal többet mutat.

Magasabb százaléku tehenállományra csak egy ország rendelkezik, ez Norvégország.

Svédország kivitele tejtermékekben apadóban van, de csakis a huskivitel javára; az 1901. évi statisztika 48 millió korona kiviteli felesleget mutat ki, egy lélekre átszámítva a tejtermékek kiviteli összege 9,44 K.

3. Norvégország.

Az ország főbb kiviteli cikke (a tejtermékekre való tekintettel) a condensált tej. Tehenállománya a szarvasmarha állományhoz viszonyítva Európában a legnagyobb.

Az utolsó 1890. évben megtartott állatszámllálás adatai szerint esett 100 lé-

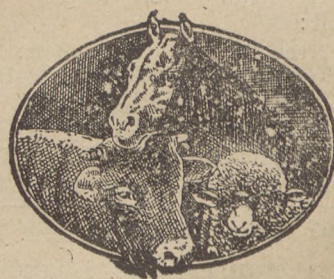
A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté“-nek

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám,

tenyészállatforgalmi osztályát

ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

Ügyköre áll: Hazánk tenyészteteinek állandó nyilvántartásából, a kereslet és kínálat lebonyolítása céljából. — Szakszerű vélemények adásából tenyésztési kérdésekben. — Mindenféle állat importjából és exportjából.

lekre 45,1 drb. szarvasmarha, ennek 70,3%-a tehén.

A már említett condensált tejen kívül körülbelül 14000 q természetes vajot exportált az ország 1901. évben. A süritett tej kivitele 1901. évben kitett 74851 q-t 6 millió korona értékben.

A kiviteli összeg egy lélekre átszámítva 4,21 K tett ki az említett esztendőben.

4. Svájc.

Meglepő adatokkal szolgál az „emmentali sajt” hazája.

A Svájcnak volt 1886-ban 1.212538 drb. szarvasmarhája, 100 lélekre esett 40,6 drb. szarvasmarha, ennek 50%-a tehén.

Az 1901. évi adatok szerint volt 1.339910 drb. szarvasmarhája, 100 lélekre esett 40,6 drb. ennek 55%-a tehén volt.

A tejtermékek forgalmára vonatkozó számadatok 1901. évről a következők:

Behozatal:

Vaj	23231 q	—	5.585,305 K	ért.
Lágy sajt	12411 q	—	1.472,940 K	„
Kemény sajt	6861 q	—	791,095 K	„
Condenzált tej	49 q	—	4,909 K	„

Kivitel:

Vaj	429 q	—	132,882 K	ért.
Lágy sajt	367 q	—	57,823 K	„
Kemény sajt	272132 q	—	43,976,458 K	„
Condenzált tej	307246 q	—	28,941,266 K	„

A kiviteli többlet: 52.850.000 K.

Egy lélekre esik: 19,20 K.

5. Ausztria.

Nyugoti szomszédjaink szarvasmarhatenyésztése belterjes.

Az 1890. évi állatszámolás alkalmával találtatott 8.643,936 drb. szarvasmarha, 100 lélekre esik 39,1 darab szarvasmarha, ennek 49,3%-a tehén volt.

Az 1900. évi állatszámolás adatai szerint volt Ausztriának 9.506,526 drb. szarvasmarhája, 100 lélekre esik 38,0 darab szarvasmarha, ennek 49,2%-a tehén volt.

A jelzett 10 év alatt 1,1%-kal kisebbedett a szarvasmarha-állomány: a tehének száma is 1/10%-kal apadt, de ezen apadás mellett is emelkedik az ország tejtermékekbeni kivitele.

Ausztria külforgalmi mérlege tejtermékekben 1892. és 1902-ben a következő:

Behozatal 1892. évben.

1. Nyers tej	17733 q	ért.	175.460 K.
2. Természetes vaj	525 q	„	99.250 K.
3. Sajt	23062 q	„	3.888,680 K.
Összesen: 41320 q ért.: 4.163,390 K.			

A kivitel jelzett évben a következő volt:

1. Nyers tej	27114 q	ért.	244,028 K.
2. Természetes vaj	40591 q	„	8.033,742 K.
3. Sajt	3860 q	„	386,000 K.
Összesen: 80565 q ért.: 8.663,770 K.			

A behozatal levonása után, kitesz Ausztria kivitele tejtermékekben 1892-

ben 39245 q — 4.500,380 K értékben. A kiviteli összeg egy lélekre átszámítva: 11 fillér.

Az 1902. évi behozatal tejtermékekben:

1. Nyers tej	54264 q	ért.	542,40 K.
2. Természetes vaj	761 q	„	129,370 K.
3. Sajt	32943 q	„	5.772,071 K.
Összesen: 87968 q ért.: 6.444,081 K.			

A kivitel a következő:

1. Nyers tej	60666 q	ért.	726,500 K.
2. Természetes vaj	70714 q	„	12 021,380 K.
3. Sajt	5413 q	„	757,820 K.
Összesen: 136793 q ért.: 13.505,700 K.			

A behozatali összeg levonása után a tejtermékek 1902. évi kiviteli összege: 48725 q, értéke: 7.061,619 Korona.

Egy lélekre esik: 28,2 fillér.

A tíz év alatti emelkedés: 155%.

6. Franciaország.

Az 1890. évi szarvasmarha-állomány 13.562,685 drb.; 100 lélekre esik 35,6 darab szarvasmarha, ennek 50,1%-a tehén volt.

Az 1900. évi állatösszeírás eredménye: 14.520,832 drb. szarvasmarha, 100 lélekre esik 37,7 drb. ennek 54%-a tehén.

Itt azonban tekintetbe veendő, hogy ezen emelkedés részben annak is betudandó, hogy Franciaország lakossága a jelzett 10 év alatt csak 50,000 lélelkel szaporodott.

Franciaország tejjgazdasága igen belterjesnek mondható, a tehének száma 10 év alatt 3,9%-kal emelkedett s mind ezek daczára a behozatali összeg tejtermékekben egy lélekre átszámítva 73 fillért tesz ki.

7. Magyarország.

A relativ (viszonylagos) szarvasmarha-állomány tekintetében hazánk Európában a hetedik helyre sorolandó. Hazánkról szarvasmarha-állomány tekintetében a következő adatok állnak rendelkezésre:

Az 1870. évi szarvasmarha-állomány volt 5.279,193 drb. ennek 38,8%-a tehén volt.

Az 1880. évi összeírás eredménye 5.311,378 drb. szarvasmarha, 38,3%-a tehén.

Az 1895. évi eredmény 6.738,365 darab szarvasmarha, ebből 2,185,224 drb. a tehénállomány. 100 lélekre esik 37 darab szarvasmarha, 32,4% tehén.

Az 1895. évig rendelkezésre álló adatok, sajnos, relativ apadást jelentenek; a mai állapot tekintetében a folyó évi állatösszeírás fog felvilágosítást adni.

Örvendetesebb képet nyújtanak a tejtermékek külforgalmi statisztikájára vonatkozó adatok 1892. és 1902. évről:

Behozatal:

1. Nyers tej	1028 q	ért.	20,560 K.
2. Vaj	2854 q	„	339,626 K.
3. Sajt	15239 q	„	2 621,18 K.
Összesen: 19121 q ért.: 2.981,294 K.			

Kivitel:

1. Nyers tej	120330 q	ért.	2.406,600 K.
2. Vaj	8602 q	„	654,822 K.
3. Sajt	2266 q	„	235,664 K.

Összesen: 131198 q ért.: 3.597,086 K.

A behozatali összeg levonása után a tejtermékek 1892. évi kiviteli összege: 112077 q — 615,792 K értékben.

Az ország egy lakójára esik 3,3 fillér.

Az 1902. évi külforgalmi statisztika adatai a következők:

Behozatal:

1. Nyers tej	7642 q	ért.	91,704 K.
2. Vaj	1102 q	„	234,975 K.
3. Sajt	16880 q	„	2.715,309 K.

Összesen: 25624 q ért.: 3.041,988 K

Kivitel:

1. Nyers tej	342074 q	ért.	4.108,888 K.
2. Vaj	51189 q	„	8.942,232 K.
3. Sajt	29792 q	„	2.633,495 K.

Összesen: 323055 q ért.: 15.684,615 K.

A behozatali összeg levonása után a tejtermékek 1902. évi kiviteli összege: 297431 q — 12,642,627 K értékben.

A pénzüsszeget egy lélekre átszámítva 63 fillért tesz ki.

Hazánk kivitele tejtermékekben ezen adatok alapján rohamos emelkedést mutat, mert kivitelünk 10 év alatt huszszorosan emelkedett.

8. Németalföld.

A tejelő szarvasmarhák tenyésztése, valamint a tejjgazdaság Hollandiában igen virágzó; a hollandi tehének és tejtermékek ma világhírrel dicsekedhetnek. Az 1890. évi összeírás szerint volt Németalföldnek 1.532,800 drb. szarvasmarhája, 100 lélekre esik 34 db szarvasmarha 60% tehén.

Az 1900. évi szarvasmarha-állomány 1646500 drb. 100 lélekre esik 34,4 drb. szarvasmarha, ebből esik tehénekre 60%.

Az ország kiviteli fölöslege tejtermékekben 1901. évben:

220947 q vaj	értéke	44,2 millió K
472957 q sajt	„	33,1 „ K
170604 q condenzált tej	„	14,4 „ K

A tejtermékekben kiviteli összeg 91,7 millió K.

Ezen összeget egy lélekre átszámítva 18 K.-nak felel meg.

Németalföld és Svájc külforgalmi mérlege a tejtermékek szempontjából legközelebb áll egymáshoz.

9. Oroszország.

Hogy Oroszország egy fejlődésben levő mezőgazdasági állam, azt igazolja statisztikája is:

1888. évben volt 27622656 drb. szarvasmarhája, 100 lélekre esik: 33,1 darab szarvasmarha.

1900-ban volt már 35916857 darab szarvasmarha, 100 lélekre esik 33,8 drb.

A tehének száma sajnos kimutatva nincsen; de a viszonylagos darabszám emelkedése után ítélve a tehének száma magas lehet.

Oroszországnak külforgalmi statisztikájához nem jutottam.

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A LEGJOBB FÖLÖZŐGÉP AZ ALFA-SEPARATOR.

Az angol statisztika szerint behozatott
 1901. évben Oroszországból 189,226 q vaj
 Dánia behozatala 151,900 q „
 Németország behozatala 46,042 q „

Ezen számok a vajkivitel szempontjából Európában Oroszországot a második helyre sorozzák, az első vajkiviteli állam t. i. Dánia.

10. Németország.

Az 1873. évi állatösszeírás adatai szerint volt Németországnak 15776702 darab szarvasmarhája. 100 lélekre esett 38,4 drb. szarvasmarha s ebből 36% tehén.

1900-ban a szarvasmarhák száma 18939692 drb. 100 lélekre esik csak 33,8 drb. szarvasmarha s ebből 50% tehén.

A tehenek száma felülő emelkedést mutat 27 év alatt, ami csakis az állattenyésztés belterjeségéről tesz tanúságot.

Mindennek daczára jogosan beszélhetünk Németország depecoratiójáról, mert az állattenyésztés a lakosság szaporodásával lépést nem tartott.

1894előtt szerepelt Németország még mint vajkiviteli állam. 1901-ben van Németországnak már 155415 q behozatali fölöslege vajból és 152129 q behozatali fölöslege sajtból.

A tejtermékek behozatala 1901. évben egy lélekre átszámítva **86 fill.**

De ezen adat még mindig igen kedvezőnek mondható, ha tekintetbe vesszük, hogy a Németországban előállított tejtermékek értéke 1950 millió korona, a behozott tejtermékek értéke 48,5 millió korona, az össz fogyasztásnak tehát csakis 2,5%-a esik az importra.

11. Nagybritannia.

Európa legelső importállama az élelmezési cikkek szempontjából Nagybritannia, természetesen a depecoratió jegyében.

1892. évben volt a szarvasmarhák száma 11.519.417 drb. 100 lélekre esett 30,2 drb s ennek 35,9%-a volt tehén.

1902. évben kimutatnak az angolok 11338180 drb. szarvasmarhát. 100 lélekre esett 27,3 drb. ebből 35,8% tehén volt. Behozatott tejtermékekből 1892-ben 1091500 q vaj; 1116400 q sajt; 246000 mmázsa kondenzált tej, az 1902. évi behozatali statisztika: 1851405 q vaj; 1293443 q sajt; 460510 q kondenzált tej. Ezen behozatali fölösleg értéke becsültetett 625 millió koronára, egy lé-

lekre átszámítva kitesz a behozatali összeg: **15 koronát.**

12. Belgium.

Belgiumban egy sajátos jelenséget látunk, t. i. azt, hogy szarvasmarha-állománya viszontagosan emelkedik, de a tehenek száma nagyon apad.

1882-ben 4783232 drb. szarvasmarhával. Az 1890. évi adatok csakis becslésre vezethetők vissza: ezek alapján esik 100 lélekre **15,4** drb. szarvasmarha. A tehen-állomány külön nincsen kimutatva.

Ezen aránylag kicsiny szarvasmarha-állomány daczára tulszárnyal minket a tejtermékek kivitele tekintetében Olaszország, mert az 1901. évi kivitel értéke 23,8 millio korona. Egy lélekre átszámítva kitesz a kiviteli összeg **73 fillért.**

Jelen összeállítás hiányos volna, ha Románia és Szerbiáról meg nem emlékezném, mert ezen országok szarvasmarha-állományai gen nagy, Romániában esik 100 lélekre 43,8 drb. szarvasmarha, Szerbiában esik 100 lélekre 36,7 darab, de mivel-hogy a tejtermékek külforgalmára nézve megbízható adatokat nem találtam, így ezen államokra ezen cikkemben sajnos nem terjedhettem ki.

Dr. Köerfer.

1-ső ábra. Piri 426. sz. pinzgauai tehén, szül. 1898. november 25-én, sulya 595 klgrm.

2 ik ábra. Biri (458. sz., 585 klgrm sulyu) és Bellu (459. sz., 550 klgrm sulyu) pinzgauai tehenek. Ellettek 1901 febr. 26-án.

Az 1880. évi állatösszeírás szerint volt 1382815 drb szarvasmarha. 100 lélekre esik 24,0 drb. s ennek 57,6%-a tehén.

1900-ban volt 1657494 drb. szarvasmarha. 100 lélekre esik 24,6 drb. s ennek csak 50,0%-a tehén.

Belgium a tejtermékek szempontjából a behozatali államok közé sorolandó, különösen nagy a sajtbehozatala.

Az importált tejtermékek értéke 1900-ban egy lélekre átszámítva kitesz 2,12 koronát.

13. Olaszország.

Az ország statisztikai adatai igen hiányosak; az utolsó állatszámítás volt

1882-ben 4783232 drb. szarvasmarhával. Az 1890. évi adatok csakis becslésre vezethetők vissza: ezek alapján esik 100 lélekre 15,4 drb. szarvasmarha. A tehen-állomány külön nincsen kimutatva.

Gazdaságunk 20 éven át tenyésztette a legjobb eredménnyel a kuhlandit, mikor 1898-ban a tuberkulózis alapján ama szomorú tapasztalatra jött, hogy a gyönyörű példányu és a leg-egészségesebbnek látszó egyedek közül 38% reagált az oltásra; ezek rohamos kiselejtezésével kapcsolatban kezdődik tehát (1898-99-ben) a pinzgauai tehené-

A kassai gazdasági tanintézet pinzgauai tehenészete és erről nyert tapasztalataim.

Bátran viselheti az alábbi cikk ezen nevet, daczára annak, hogy tulajdonképen csak egy felelet E. Nopitsch traunsteini (Felső-Bajorország) kir. állattenyésztési felügyelőnek, ki a mult év novemberében azon kéreessel fordult gazdaságunkhoz, hogy a pinzgauai marhának hazánkban észlelő fejlődéséről, tartásáról, tejeléséről tett tapasztalatainkat neki írjuk meg. Én tapasztalataimat neki még akkor megírtam, de a tárgy közérdekű voltánál fogva nem tartom czélszerűtlennek e feleletet, kibővitve gazdaságunk pinzgauai tehenészetének eredetével, fejlődésével, egyáltalában összes adataival közismertté tenni s a sok esetben lekicsinyelt pinzgauai marháról egynéhány megszívlelendő igaz adatot találni a gazdaközönség elé.

szet megalapítása részint a csákvári földmives-iskola, részint a Salamon-féle thuzséri uradalom tuberkulin-oltásra nem reagáló egyedével, részint egy Tirolból importált bikával. 1900-ban gróf Andrassy tőke-terebesi uradalmából vett gazdaságunk 5 darab hasas tehenet, majd 1901 tavaszán Tirolból importált 5 darab előhasu üszőt, hogy az 1903. év tavaszán behozott eredeti bikával kiegyenlítse még azon hiányokat, melyek a fennebbi vételek s a már saját nevelésű állatokkal 30 darabra felemelt tehenészetben itt-ott mutatkoznak.

Mint huzamosabb ideig Erdélyben élt gazda, mondhatom, nem nagy előszere-ttel viseltetem a pinzgauai fajta iránt, de az itt szerzett öt évi tapasztalat meggyőzött arról, hogy érdemes e fajttal foglalkozni s ki is fizeti magát.

Legelső sorban is az iránt akarnám tájékoztatni itteni tapasztalataim alapján gazdatársaimat, hogy szükséges-e és mikor, mely cél elérése szempontjából importhoz folyamodni? Hogy e kérdésre érdemleges választ adhassak, lássuk, mily különbségek vannak az importált és itt tenyésztett pinzgauai marha között?

A legfeltűnőbb különbség a test piros tarkaságában és a szarv színében van, mert míg az import-állatok sötétebb pirosak s több rajtuk a piros szín, addig az itt tenyésztettnél a jellegzetes piros szín nemcsak elfakul, de rendszeren mind kevesebb és kevesebb kiterjedésre szorul, szóval a marha bőrén mindinkább szaporodik a fehér szín, a mely körülmény, ha nem is ragaszkodunk mereven a pólya és más színhatárokhoz, de valljuk be, hogy a pinzgauai márhánál nem szép, nem tetszetős. Tehát ebből azon következtetést vonhatjuk le, hogy az import-bikának, mint színkorrektornak nevezetes szerep jut.

Még a szarvalakulás és a szarvszín az, a hol különbséget látunk az import és a hazai tenyésztésű pinzgauiak között, mert míg az import-állatok szarva tulnyomólag sárgás, addig a mienké fehéres ólomszürke s míg az előbbieké kurta, felálló, hogy úgy mondjam kecskeszarv-állású, addig a mienké elszélesedő, laposabb, inkább bajusz-szarv-álláshoz hasonló, nem ritkán

kajla; — a kettőnek szarvát összehasonlítva az importálté finomnak, elegánsnak mondható, míg a mienké durvának, vastagabbnak, nagyobb tömegűnek. Ez irányban tehát az importált állatoknak szintén van hivatásuk, de hogy ez nem teszi szükségessé az importot, az kézen fekvő dolog.

No, és utoljára hagyva a legfontosabbat, a tejelékenységet, az az itteni tapasztalatok szerint legkevésbé sem utalja a gazdát az importra, mert míg az 1901-ben importált 5 darab tehen a következő tejelési eredményt adta:

1902-ben:		1903-ban:	
1. 1598 lit.	} átlag: 2308 liter	1. elhullott	} átlag: 2734 litert
2. 2663 „		2. 3550 lit.	
3. 2117 „		3. 2898 „	
4. 2668 „		4. 1894 „	
5. 2498 „		5. 2597 „	
4.0 %	} átlag: 3.8 %	4.0 %	}
3.5 %		3.5 %	
4.0 %		4.0 %	
3.7 %		3.7 %	

addig a saját tenyésztésű és vásárolt (de szintén hazai tenyésztésű!) öt, illetve négy darab legjobban tejelő tehenünk fejési átlaga a következő volt:

1902-ben:		1903-ban:	
1. 3699 liter	} átlag: 3300 liter	1. 3550 liter	} átlag: 3247 liter
2. 3574 „		2. 3350 „	
3. 3360 „		3. 3261 „	
4. 2997 „		4. 2826 „	
5. 2873 „			
3.7 %	} átlag: 3.8 %	3.7 %	}
3.8 %		3.8 %	
3.3 %		3.3 %	
4.3 %		4.3 %	

Ha az import-tehenek 2308, illetve 2734 liter két évi fejési átlagát összevetjük a saját tenyésztetünk hasonló számú legjobb fejőegyedeinek 3300 (többlet 992 liter), illetve 3247 liter (többlet 513 liter) fejési átlagával; ha tudjuk azt is, hogy egész tehenészetünk 1902. évi átlaga 2360, és 1903. évi átlaga 2462 litert tett ki; ha számításba vesszük azon fontos körülményt, hogy az import-tehenek tejének átlagos zsirtartalma 3.8%, tehát ugyanannyi, mint

a párhuzamba állított saját tehenészetünk egyedéi, s ha végül közlöm azt (E. Nopitsch szíves adatai nyomán), hogy náluk a pinzgauai fejési eredménye 2200—2800 liter közt ingadozik 3.6—3.8% zsirtartalommal: úgy azt hiszem, bizonyítva látják gazdatársaim azon előbbi kijelentésemet, hogy a tejelékenység szempontjából legkevésbé sem vagyunk az importra utalva.

De világítsuk meg a dolog másik oldalát, azt t. i., hogy miként érte el gazdaságunk ezen kedvező tejelési eredményeket? Bárha nevezetes szerep jut ezen eredmény elérésénél az intenzív takarmányozásnak is, mert tehenek egész éven át 1.5—2 kg. abrakot (dara, korpa) kapnak (igaz, hogy szalmával!), továbbá azon körülménynek, hogy szeszgyárral birván gazdaságunk, a szeszlovási idényben 15—20 liter moslékot kapnak tehenek darabonként, — de a fenti eredmény elérésében mégis a kiválasztásnak jut a döntő szerep, mert minden tehen tejének zsirtartalmát havonta megvizsgálván, csak a legbővebben tejelő s legnagyobb zsirtartalommal bíró tehen ivadékát használjuk apaállatnak.

Nem volna teljes közleményem, ha be nem számolnék a pinzgauiak fejlődéséről.

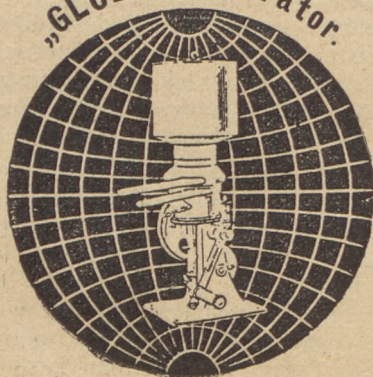
A borjak ellési	sulya	40—45 kg.
„ elválasztáskori „	160	„
„ 6 hónapos kori „	200	„
1 éves korban suly	290	„
1 ¹ / ₂ „ „ „	330	„
2 „ „ „	420	„
3 „ „ „	490	„

A borjunevelés részint természetes uton, részint mesterségesen eszközöltetik. Előbbi esetben a borjuk 2¹/₂—4 hónapig szopnak, utóbbi esetben is ugyanannyi ideig tápláltnak, mindig csak teljes jéjjel.

Tehenészetünk ezidőszerinti átlagos sulya 528 kg., de pepineriánk (12 darab) átlagos élősulya 620 kg.

Hogy a fentebb említett kiválasztásnak, erős mustrálásnak milyen nevezetes szerepe volt és van gazdaságunkban, mutatja a tehenészetünk 5 évi fejési átlagának alább bemutatott crescendója:

„GLOBE“ Separator.

Fontos a tejgazdaságban

a legujabb és legjobbnak bevált

svéd „GLOBE“ Separator,

melylyel a legtöbb és legfinomabb teavaj készíthető. Teljes tejszövetkezeti berendezéseket kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugy-szintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtyártáshoz legelőnyösebben szállít az

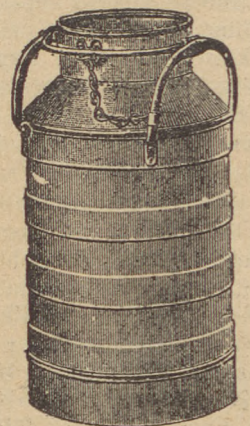
Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár

Fuchs és Schlichter, Budapest, VI., Jász-utca 7.

VAJKIVITEL! Friss vajat évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb árakon átveszünk.

Különlegesség! Tejtelepek és tejszövetkezetek berendezése és azok által termelt vajnak átvétele.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Év	Telén létszám	Tej hozam		Egy liter tej átlagos értékesítési ára	Jegyzet
		évente összesen	átlag tehemenként		
1899	32	67720	2116	15. ₄	Átlagos zsírtartalom: 3·7%
1900	25	54128	2167	16. ₃	
1901	27	59882	2218	16. ₆	
1902	24	52923	2205	17. ₇	
1903	25	61433	2462	18. ₂	

Fenti rovatos kimutatás megértése szempontjából szükségesnek tartom megjegyezni, hogy egész tejmennyiségünket (a tanczélú feldolgozásra való leszámítva) Kassa városban üvegezve házhoz hordatjuk és így értékesítjük literenként télen-nyáron 20 filléért s hogy mégis az átlagos értékesítési ár ez alatt marad, annak magyarázata egyfelől az, hogy hallgatóságunkkal a tej-feldolgozó gépek bemutatására egy jelentékeny mennyiséget feldolgozunk, másik pedig az, hogy tejvevőink egy jó része nyáron fürdőre eltávozván Kassáról, ezeknek tejmennyiségét egy-két hónapon át fel kell dolgozunk. Éppen ezen körülmény arra utalja gazdaságunkat, hogy őszön és tél folyamán borjaztassa teheneit, hogy nyáron legyen a legkevesebb teje, mikor a szükséglet a legkevesebb s hogy ez mennyire sikerült, az értékesítési ár emelkedése praegnansul bizonyítja.

Megemlítem végül, hogy ez évben már pepineriánk borjainak ellési súlyai között nem ritka az 55—60 kg. Mint specialitást még ide jegyzem, hogy csak néhány hét előtt ellett le egy 1901 február 26-án Piri tehenuktól ellett iker előhasu üszőpár, melyek egyike Bella 16 liter tejet ad (550 kg.-os), másika Biri 12 liter tejet ad (585 kg.-os).

Midőn ezekben felsoroltam pinzgau tehenészetünk fejlődési és tejelési adatait, azon kéréssel zárom soraimat, hogy az ezen fajtát tenyésztő gazdatársaim vajha szintén tennék közismeretüvé tenyészetükben elért akár jó, akár rossz eredményeiket, mert csak úgy méltányolhatjuk a pinzgaunit, ha igazán ismerjük s több oldalról megvilágítva látjuk.

A pinzgau igazásáról majd az ez év eredményekkel egyetemben!

Bölny Dénes.

Champion-díjak.

A most lezajlott tenyészállatvásár sikere és eredménye egy rendkívül érdekes, hatására kiszámíthatatlan s eléggé meg nem dicsérhető újításra késztette Tallián Béla földmivelésügyi minisztert. Arról van ugyanis szó, hogy a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

által a miniszter megbízásából és tárczája risikójára importált bikák árveréséből befolyt többlet, circa 12 ezer korona, a nagy és intelligens tenyésztők ösztönzése s végeredményben a tenyésztés javítása czéljából, mint *champion-díjak*, már az ez évi őszi tenyészállatvásáron fog kitűzteni. A miniszter e czélra OMGE-ket az összeget már fel is ajánlotta, — s ezzel teljesebbé megy a miniszteriumnak s a tenyésztő gazdáknak egy régi vágya, hogy kiállításaink és vásáraink díjak tekintetében is a nyugoti államok e nemű intézményeivel egy nivóra emelkedjenek.

Midőn ezt az örömteljes hírt sietünk örömmel publikálni, lehetetlen ki nem fejeznünk legőszintébb dicséretünket és elismerésünket. Tallián Béla, ugy lát-szik, finom érzékkel bír szakmája egyes fázisainak megítélésében. Ez a tette is arra vall; mi legalább azt látjuk ebből, hogy a miniszterium tudatában van annak, miszerint az állattenyésztés javítását hathatósan segítik elő a tenyésztők ösztönzésére szolgáló nagy és a versengésnek méltán tárgyát képezhető díjak. Elmondhatjuk tehát, hogy a miniszter új elhatározásával betetőzte az állam által a tenyésztés irányítására és javítására eddig is meghozott áldozatokat.

Jól esik ezt kiemelhetnünk és meg kell valljuk, hogy a magyar földmivelésügyi kormány feladata magaslatán áll. Álla tenyésztési osztályát ahhoz értő, lelkes és tette vágyó férfiak vezetik s ez osztálynak érdemes főnöke és vezetője: Pirkner János állattenyésztési főfelügyelőben egy oly érdemes, munkás, szakmáját értő s azt ambícióval kezelő szakembert birunk, ki hervadhatlan érdemeket szerzett működésével. Tény és ezt ki kell emelnünk, hogy a köztenyésztés javulásának időpontja a Pirkner működésének kezdetétől datálódik. Nem tulozzuk érdemeit, csak a szigorú valóságot regisztráljuk. — A nyugoti fajta marha az ő működése alatt ment át a kisgazda kezére. A marhaminőség általános megjavulása volt ennek eredménye s a tejgazdaság fejlődésének is ez adott lökést. Az 1894. év fordulópontot képez szarvasmarhatenyésztésünk történetében. Ekkor lett megalkotva a törvény a tenyésztés irányításáról, a tenyészkerületekről. Sokan tévesen itélték meg ekkor a miniszterium és Pirkner működését; ám a jövő neki adott igazat. Az új rendszer bevált s épp azok zengték rá utóbb a legnagyobb hozsannát, a kik a legélesebben kritizálták. Az állam beavatkozása és *atyáskodása* ugyanis pompás gyümölcsöket termelt. Hozzájutottunk a pompás hizlalo és tejelő anyaghoz, a mi azelőtt nem volt; föllendült a hizottmarha- és tejtermék-kivitelünk; javult óriás arányokban a minőség és emelkedett a marhaállomány; növekedett az állatok értéke és ára s pompás tér nyílt meg a tenyészállatok értékesítésére. Az állam évente több ezer bikát osztott és oszt ki a köztenyésztés javítására. Ezeket a népies

tenyésztés javítására hivatott *correktorokat* rövid pár év alatt hazai tenyésztőktől lehetett már megvásárolni s ma már majdnem az egész óriásnak mondható szükséglet a hazai tenyésztesből fedezhető. Hogy ez a megnyílt szép perspectiva vonzott, az kétségtelen; sőt elmondhatjuk, hogy épp ez játszott legnagyobb szerepet tenyésztesünk nem is remélt gyors fejlődésében. Pirkner azonban nem elégedett meg ezzel. A tenyésztőket még tovább, még többre akarta buzdítani. Ez szülte meg benne az elhatározást a két év előtti oroszországi expedícióra, a mely — mint tudjuk — fényesen sikerült, a mennyiben az orosz kiállításán az összes európai államok tenyésztesit megelőzve, állatainkkal nemcsak az első díjakat s a legszebb elismerést szereztük meg, de e mellett a kivitt anyagot hihetetlenül magas áron is értékesíthettük. Sajnos, hogy Pirkner ebbeli kísérleteit a kormány tovább nem támogatta, holott ez arra nagyon is érdemes lett volna, bár igaz, hogy a tenyészállat-értékesítés nem lehet a kormánynak feladata.

Ámde a Pirkner geniálitása ennek is kitalálta a módját. A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” tenyészállat-forgalmi osztályának megalakítása az ő érdeme, s Pirkner ezt direkt azzal a czéllal hozta életre, hogy czéllal is a hazai tenyésztés és a tenyésztők érdekeit szolgálja. Ez az osztály bonyolítja tehát le ezután a külföldre irányuló expedíciókat, a tenyészállat-értékesítést, exportot, importot, szóval mindazokat a teendőket, a miket eddig a tenyésztes javítása és a tenyésztők ösztönzése czéljából maga a miniszterium végzett.

Az új intézmény most mutatta első jelét tevékenységének s importálta a miniszter megbízásából azt a 24 darab bikát, a melyet a gazdák oly hamar és nagy versengve kapkodtak szét. Ezek a bikák nem az elite tenyésztesetekbe voltak számvá; importjukkal az volt a czél, hogy mérsékelt áron megfelelő tenyészanyaghoz juttassák a középbirtokos tenyészteseket is. Így hát a behozott apaállatok nem is voltak a legelső rendűek, de mégis nagyon megfelelők azokba a tenyésztesetekbe, ahová szánták. Erről az importról sok szó esett s többen elitelőleg nyilatkoztak fölöle, leginkább azon okból, *mert ez által versenyt láttak támasztatni az állam által a hazai tenyészteseknek*. Hogy ebben sok volt a vastag önzés, az tagadhatatlan, hisz az állam közegei útján évente 24—26 ezer drb apaállatot vásároltak és osztat ki, tehát így egy 24 drbra rugó importra rendezett auctió vesenyt senkinek nem támaszt; — ámde gazdáink méltányolni is tudták a miniszterium intencióit, a mi kitetszik abból, hogy óriás versengés nyilvánult az importált bikák után, úgy, hogy egy nem is remélt többletet eredményezett az árverés.

A miniszter szándéka és intenciója eme kedvező fogadtatását ime most méltányolja; az elért többletet az állattenyésztési ügyosztály

javaslatára visszaadja a tenyésztőknek, a kiktől az származott, s az állattenyésztés javítására s a tenyésztők ösztönzésére kitűzi olyan nagy, valójában, *Champion-dijakra*, a mikről eddig a magyar tenyésztő csak a külföldi hírekből vehetett tudomást. Az apaállat importot pedig ezután is fenntartja, sőt a jövőben oly anyagot is importáltat, a mely elsőrendű vérfelújító és korrektorként lesz felhasználható legelső tenyészeteinkben is.

Mi pedig ezt az eljárást csak helyeselni tudjuk. Mert ez is csak a gazdák javára van.

Nagy Dezső.

KÖNYVISMERTETÉS.

Házinyul-tenyésztés és értékesítés. E czimen *Andrássovich Géza* m. kir. gazdasági intéző egy rendkívül becses és kimerítő, gyönyörű illusztrációkkal diszesített házagpótló munkát írt, a mely könyvalakban most van sajtó alatt s előreláthatólag április hó közepén fog megjelenni. Ez a könyv teljes és alapos utmutatást ad a hus- és prém-nyulak tenyésztésére és értékesítésére nézve s ugyszólván uttörője leend ennek a nálunk eddigelé nagyon elhanyagolt és csak ujabban, épen a szerzőnek munkálkodása és agitációja folytán föllendült tenyésztési ágazatnak.

Midőn e könyvre már most hívjuk fel t. olvasóink b. figyelmét, tesszük ezt leginkább azért, mert a szerző az előállítás méreteire vonatkozólag tájékoztatást óhajtaná szerezni. Érdeklődők szíveskedjenek tehát vagy 2 koronával előfizetni, vagy egy közönséges levelezőlapon a megrendelési szándékot a szerzőnél (Budapest, Erőd-utca 8.) jelezni.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Koczkák görgetése, malaczkok fölnevelése.*

Hogyan volna lehetséges és mi módon — koczáknál a rühdzést (görgést) rövid időszakban előidézni? Hány koczára számítandó egy kan oly célból, hogy a koczkák hamarosan és egyöntetűen 8 nap alatt mind felbugassanak? Lehet-e a szoptató koczkát, melyet hat hét óta a malaczkok szopnak, újból felbugatni akként, hogy a felbugás után a malaczkok még két hétig szopják anyjukat hátrány nélkül? Ha pedig a felbugatás után a malaczkok anyjukat hátrány nélkül tovább nem szophatják, ugy hogyan, mivel és mi módon volna pótolható a 6 hétig szopó malaczkok eledele, illetve a két heti csecs elvonása, miután rendszeren 8 hétig szokott tartani a szoptatás? *Egy előfizető.*

VEGYESEK.

Személyi hírek. A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Berzeviczy Zsigmond*, *Szilgy Tamás* és *Pókay Dezső* m. kir. állattenyésztési felügyelő-

ket a VIII-ik fizetési osztályba nevezte ki. Továbbá *Békessy Jenő*, *Meiszner Ernő* és dr. ifj. *Leidenfrost Aurél* állattenyésztési segédfelügyelőket m. kir. állattenyésztési felügyelőkké; — végül *Piliszy Géza*t, *Gajdáty Jenő*t és *Zsendovics Józsefet* m. kir. állattenyésztési segédfelügyelőkké nevezte ki és utóbb nevezettet szolgálattételre a vezetése alatt álló miniszterium állattenyésztési ügyosztályába osztotta be.

Kitüntetett gazdatiszt. Az 1900. évi XXXVII. t.-cz. a földmivelésügyi minisztert felhatalmazta, hogy azon gazdatisztoknak, kik a szakirodalom és a gyakorlat terén érdemeket szereznek, az alaki képesítés elengedésével diplomát adományozzon. *Tallián Béla* földmivelésügyi miniszter alkalmazta első esetben e törvényzikket és pedig *Biehn Dávidot*, a hg *Eszterházy hitbizománybirtokok kaposvári uradalmában* 23 év óta működő gazdatisztet, a ki a gyakorlat és a szakirodalom terén kiváló érdemeket szerzett, az alaki képesítés elengedésével intézői diplomával tüntette ki.

A gazdasági egyesületek állattenyésztési alapja. *Tallián Béla* földmivelésügyi miniszter — mint értesülünk — az *Abaujtona*, *Baranya*, *Bács-Bodrog*, *Békés*, *Bihar*, *Borsod*, *Csik*, *Fogarasz*, *Győr*, *Heves*, *Hont*, *J.-N.-K.-Szolnok*, *Komárom*, *Krassó-Szörény*, *Liptó*, *Moson*, *Nógrád*, *Nyitra*, *Nyitrapölgyi*, *Pozsony*, *Sáros*, *Somogy*, *Sopron*, *Szatmár*, *Szécsényvidéki*, *Szepes*, *Szilágy*, *Szolnok-Doboka*, *Temes*, *Tolna*, *Torontál*, *Trencsén*, *Turóc*, *Udvarhely*, *Vas*, *Veszprém*, *Zala*, *Zemlén* és *Zólyom vármegyei gazdasági egyesületekhez* a következő leíratot intézte:

Hivatalbeli elődömnök 1888-dik évi 43614. számú rendeletében foglaltak alapján egyrészt a földmivelésügyi tárcza, másrészt a gazdatársadalom áldozatkészségből ugyanakkor és időközben létesített állattenyésztési vagy bikavásárlási alapoknak a hivatkozott rendeletben körvonalazott hivatása és jelentősége a köztenyésztési érdek szempontjából, figyelemmel az apaállatok beszerzése és kiosztása körül időközben beállott gyakorlatra, ugyszólván megszünt vagy legalább is nagy mértékben csökkent. Az állattenyésztésnek általában, de különösen a szarvasmarhatenyésztésnek időközben kifejlődött jelentősége azonban a köztenyésztésben szükségelt apaállatok közvetítésén kívül különféle és számtalan más alkalmat nyújt a gazdatársadalomnak arra, hogy az állattenyésztés érdekét és annak előmozdítását sikeresen szolgálja.

Meggyőződve arról, hogy a t. egyesület ilyen alkalmakat szívesen megragad, különösen ha ily irányu működéséhez a szükséges anyagi eszközök felett is rendelkezik: a kezelésében álló ugynevezett *állattenyésztési alapot* ezennel szabad rendelkezésére bocsátom és annak felhasználását és elszámolását illető kötelezettsége alól a t. egyesületet ezennel felol-

dom. Csupán azt kötöm ki, hogy a mennyiben ezen alapot az egyesület nem állattenyésztési, hanem egyéb és véleménye szerint fontosabb célokra kívánáakár részben, akár egészben felhasználni, ehhez kellő indokolás kapcsán hozzájáruláson kívül előzetesen kikérni tartozik.

Nagyon helyes. Eljen. Ez valóban liberális eljárás!

A tenyészállatvásár díjazásai.

Az Omge által évente rendezett s a mult szombaton megnyitott XXI-ik tenyészállatvásár díjazásai tekintetében a *Tormay Béla* ny. államtitkár elnöklése alatt működött jury a díjakat a következőkép ítélte oda:

A *szarvasmarhák*nál. 1. Magyar erdélyi csoportnál az első díjat gróf *Teleki Arvéd*, a második díjat *Bárczay Gyula* és gróf *Teleki Arvéd* bikájának, a harmadik díjat gróf *Teleki Arvéd* kollekcziójának. 2. A borzderesek csoportjában: az első díjat nem adták ki, a második díjat báró *Hornig Károly* veszprémi püspök Sáfár nevű bikájáért. Az anyaállatok díját ugyane csoportban *Hecht J.* és *Beer J.* tenyésztők nyerték el. 3. A simmentháli csoportban: az apaállatok első díját özv. báró *Jeszenszky Jánosné*, a második díjat gróf *Festetich Vilmos*, a harmadik díjat *Deutsch Miksa*: az anyaállatok első díját gróf *Hunyady József*, az első üsző-díjat *Gaal József* nyerte el. Elismerő oklevelet kapott: *Grosz Antal*. 4. A mölthaliak csoportjában: az apa-

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság,

a szah. osztrák-magyar államvasut-társaság

resicai mezőgazdasági gépgyárának

vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Tiszta acélananyag saját hámorainkból!

Eltörhetetlen
tégelyacélekefej.

Páncélacélkormánylemez.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Csak kítámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szak-szerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Rövidített levélcím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgöncyim. „Agraria“ Budapest.

állatok első díját gróf *Wenckheim* Géza. 5. A pinzgauiai csoportjában: a második díjat *Asbóth* János. 6. A bonyhádi csoportjában az első díjat nem adták ki, az üsződíjat *Binder* Henrik állatainak ítelték oda.

A sertések csoportjában. 1. Hazai kondor-sertések első apaállatdíját *Wertheimstein* Alfréd, második díjat gróf *Wenckheim* Antal örökösei, a harmadik díjat *Rósa* József kollekcziója, az anyaállatok első díja nem adatván ki, a második díjat *Racz* Miksa kollekcziója nyerte el. Elismerő oklevelet kapott: gróf *Wenckheim* Géza, *Csepreghy* István, *Károlyi* Lajos gróf és *Ypsilanti* herczeg tenyésztete. 2. A külföldi sertés-fajták csoportjában az első apaállatdíjat *Eckstein* Fülöp, a második díjat *Pfaff* György kollekcziója nyerte el.

A juhok csoportjában. 1. A finom gyapjas merino juhok: az első apaállatdíját gróf *Károlyi* László 31. k. sz. kosának. Ugyancsak ennek ítélte oda a jury a székesfeváros 1000 koronás díját is, mint a tenyészállatvásárra felhajtott állatok legkiválóbbjának; a második díjat gróf *Károlyi* Lajos, harmadik díjat gróf *Széchenyi* Gyula; az anyaállatok első díját gróf *Károlyi* László nyerte el. 2. A fésűs gyapjus rambouillet-ek közt az apaállatok első díját örgróf *Pallavicini* Sándor, az anyaállatok első díját *Skublics* örökösök tenyészeteinek. 3. A korai husmerinó csoportban első apaállatdíjat *Pollitzer* Géza, az anyaállatok első díját gróf *Pálffy* József. 4. Az angol juhok csoportjában az első kosdíjat *Bechmann* N., az első díjat *Biedermann* Rezső kiállított állatainak ítelték oda.

A tenyészállatvásárt a megnyitás napján délután *Tallian* Béla földmívelésügyi miniszter, ugyszinte *Dessewffy* Aurél gróf, az Omge elnöke is meglátogatták. A minisztert, a ki *Makfalvay* Géza államtitkárral érkezett, *Tormay* Béla, a tenyészállatvásár rendező bizottságának elnöke üdvözölte. A miniszter válaszában kifejtette, hogy mennyire szükségesnek látja, hogy ott, a hol helyen van, a magyar fajta szarvasmarha tenyészirány, a mely különösen jó igást produkál, — megmaradjon, —

ott azonban, a hol maga a közönség szükségesnek látja az idegen jellegre történő áttérést, akadályt nem gördít elébe. A vendégek ezután megtekintették a kiállított tenyészállatokat. Csakhamar kezdetét vette a földmívelési miniszter megbizásából a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” által importált tenyészállatok árverése is. A vásár egyike volt a legsikerültebbeknek.

A tenyészállatvásár forgalma. A tenyészállatvásár véget érven, e héten az állatok elszállítását végezte a rendezőség, a mi minden baj nélkül történt meg. A felhajtott állatok közül elkelt összesen 129 drb szarvasmarha 107,782 koronáért, 140 drb juh 23,818 koronáért és 96 drb sertés 14,582 koronáért. A vásár összforgalma tehát 140,182 korona volt. A szarvasmarhák 830 korona, a juhok 127 korona, a sertések 152 korona átlagáron kelték el. Az átlagárak eléggé igazolják tehát a tenyészállatok jelenlegi magas árait. Igen sok szarvasmarha volt, a melyik 3200, juh és sertés, a melyik 400 korona áron kelt el. A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” által a földmívelésügyi miniszter megbizásából importált tenyészállatok 33,000 koronáért kelték el. Az árverési többletet, a mely közel 12,000 koronára rug, Tallian miniszter a kiváló anyagot tenyésztő nagyobb tenyészetek díjazására fordítja olyformán, hogy ösztönzésül magas, 2—3000 koronás *champion*-díjakat tűz ki.

Nyilatkozat. Az Inst. Pasteur Laboratoires Pasteur Chamberland nevű francia védőoltóanyagot termelő intézet védőoltóanyagáról írott „Védőoltóanyag, a melyik nem véd” című cikkemre vonatkozólag egy nyilatkozatot tett közzé a „Köztelek”-ben, a melyben hivatkozva 20 évi gyakorlatára és tapasztalataira — *állításaimat jelenti ki* s jelzi, hogy ezért a bíróságnál keres elégtételt s pártatlan ítéletet. Ezzel szemben — nyugodtan várva a bírósági ítélekezést — kijelentem, hogy mindazok, a miket a fönti intézet anyagáról irtam, valók s szó szerint — feketé fehéren — bent foglaltatnak abban a levélben, a melyet e tárgyban *Oswald* Sándor pusztakamuti intézőtől

kaptam. Ezt a levelet bárkinek és bármikor is — egyszerű felhívásra készséggel bemutatom, valamint fölmutatom a bíróságnál is, hogy ezen levél és a cikkemben leírt esetnél eljáró állatorvosok tanuságtétele alapján hozassék meg az ítélet, a melyet hogy Pasteurék provokálni akarnának — el sem hiszem.

Egyébként legközelebb a kamutínál is furcsább és ominózusabb esetről is lesz szerencsém beszámolni. Azt hiszem ez sem fog tetszeni Pasteuréknek. De biz nem volt inyére a kárt szenvedett gazdáknak se.

„Derby” melasz abrak-takarmány

föllumul és pótol minden más takarmányt. A „DERBY” erőtakarmány tartalmaz melaszt, buzakorpát és szárított répaszeletet: lovak, tehének, hizók részére. **Ára 5 korona 50 kilogrammonként.** Bevezetve a m. kir. honvédezekéi, a koronauradalmakban, állami lepeknél és minden számottevő uradalomban. **Ára 5 K 50 kg.-ként** Elismerő nyilatkozatok, köszönő levelek rendelkezésre állanak.

Figyelmeztetés: Óvakodjunk az értéktelen özeggel kevert és egyéb hangzatos nevek alatt forgalomba hozott takarmányoktól. **Gazdák!** Utasítsanak el minden oly melasseval kevert utánzott erőtakarmányt, melynek hordozó anyagait az eladó titkolja. A „DERBY” erőtakarmányok összetételéért és hirdetett emészthető tápegységeért szavatol az

Erőtakarmánygyár részvénytársaság igazgatósága.

Gyárak: **Budapest, Hatvan** (cukorgyár) és **Tótmegyer.** Központi iroda: **Budapest IX., Üllői-ut 117. szám.** (Telefon 51—32.) Megrendelhető: a gyárban és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, **Bpest, V., Alkotmány-u. 31.**

Piaczi értesítő.

Sovány sertésárak. Budapest, 1904. márcz. 31-én. **Url** Rezső sertésbizományos (VIII. ker József-körút 22.) jelentése az „Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” részére.) Sertésverszen átment. 60—100 klgig. 146—136 F., 100—120 klgig. 136—128 F., 120—160 klgig. 128—120 F., 160—200 klgig. 120—114 F. Vészen át nem ment 60—100 klgig. 120—112 F., 100—120 klgig. 112—118 F., 120—160 klgig. 108—104 F., 160—200 klgig. 104—100 fillér. Irányzat: Gyenge.

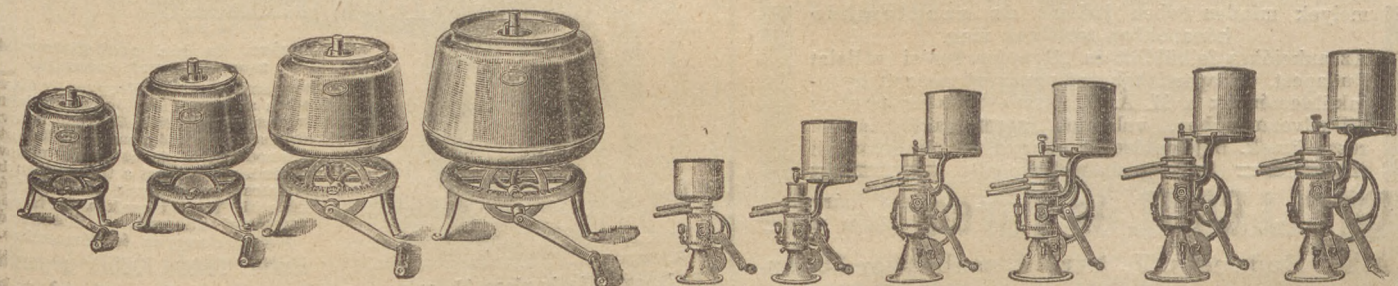
„Kronen Separator”

Szám	1	2	3	4
Munka képesség	5—6	10	15	25 lit
	K 25.—	36.—	45.—	65.—

Jurány és Wolfrum
Budapest, VI., Váci-körút 33. szám.

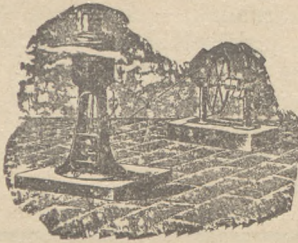
1901-ben az állami lefőlözö versenynél Budapesten valamennyi gép között legélesebben fölözött. Kapható 12 különböző nagyságban, óránkénti 40—2300 liternyi munkaképességgel. **Korona** vajköpülők. Legújabb és legezészerűbb gép kisebb üzemek részére.

Tejgazdasági gépgyár és tejgazdasági technikai iroda
Berendez teljes tejgazdaságokat kézi- és erőhajtásra

Westfalia Separator.

GÁL és FODOR BUDAPEST,
V., Váci-körút 44.

A legökéletesebb szabadalmazott „WESTFALIA” separatorok.

A legújabb szabadalmazott tejlemezmelegítő kizárólagos elárúsítói. Tej-szóvetkezetek, tejtelepek, vaj- és sajtgépek teljes berendezéséről erős és kézi hajtásra díjtalanul szolgálunk tervekkel és költségvetéssel.

Tessék árjegyzéket kérni!

Sürgőnycim: **Consum Budapest.** Telefon: 25—02.

Magyar Élelmiszer Szállító Részvény-Társaság

Budapest, VII., Kerepesi-ut 20. sz.

ÜZLETÁGAK:

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj, gyümölcs- és főzelék-küldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra, jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást. **Kiviteli osztály:** A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árakra előlegeket is folyósít. **Sertésbizományi üzlet:** A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja bizott sertések bizományi értékesítését.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

Szuper-foszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont (dohánytrágyázásra), chilisalétromot, káinitot, 40%-os kálitrágyasót, kovasavas kálit és egyéb műtrágya-féléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„Hungária”

műtrágya-, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8.

1902. évi forgalom: 28.000 bál.

Fölhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

A budapesti gyapju-aukciókra,

melyek minden évben **július és szeptember** hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint **ingyen** raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. és Társa

gyapjuárverési vállalat
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. sz.

Első Magyar Sertéshizláló Részvény-Társaság

BUDAPEST—KÖBÁNYA.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálóknak a „Hizlalda”-állomás mindkét oldalán fekvő, 35.000 db sertés befogadására alkalmas, célszerűen berendezett szállástelepeit, melyek csatornázva, kitűnő vízzel bíró artézi-kúttal, vízvezetékekkel, eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállítóval vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodva van. Alapított 1869.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. em.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap.	Alakult 1900
Alapítványok: {	Kormány hozzájárulásával	400.000.— K.
{	elemi ágazatban	1.270.000.— K.
{	élet	200.000.— K.
{	Tartalékok	254.972.72 K.
	Összesen:	2.124.972.72 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. „		59.782.26 K.
1903. „		109.331.73 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugya a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

SCHENKER és TÁRSAI, HOFFMANN S. és V., KOHN E. és MITTLER

KÜLÖNVONAT IRODÁJA.

Mindennemű élelmiszerek, élő állatoknak, romlandó árúknak és egyéb gyors szállítást igénylő cikkeknek, külön e célra rend-

szerezített gyorsított különvonatok. Közlekednek egyelőre: **hetenként szerdán és szombaton.**

Bővebb felvilágosítást ad a Különvonalat iroda: **Budapest, V., Nádor-utca 20.**

TELEFON 44—71.

TELEFON 44—71.

Párisi világlkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

csász. és kir. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hercege udvari szállító,

kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

Kwizda-féle
Restitutionsfluid

csász. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K. 2.30. Negyven év óta van használatban az udvari istállóknak s a legnagyobb katonai és polgári istállóknak is lovak izmai erősítésére, fárasztó menetek előtt és után ficamodásoknál és az izmok merevedésénél stb. a lovat a trainingben bámulatos eredmények felmutatására képesíti. Valódi csak a fenti jeggyel ellátott. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész

Budapest, Király-utca 12. szám.

Andrássy-út 26. szám.

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetésekről

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kérdésttevő a szükséges postabélyeget v. választvelevezőlapot beküldi.

A kis hirdetés legcélszerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és tenyésztők, továbbá állást keresők s adóktól veszünk fel. — Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja 12 □-centiméter területig beiktatásonként 1 korona, minden további 1 □-centiméter 5 fillér.

KINÁLAT.

Sovány és hizott sertéseket

legjobban értékesít

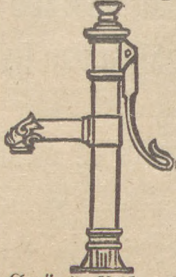
Bauer B. Gyula
BUDAPEST, VIII.,
Kerepesi-ut 73. sz.

Telivér Poland China

tenyésztés-malalcsozokra a tavaszi ellésből származókra elfogadok előjegyzéseket már most. Kitűnő, gyorsan fejlődő hussértés. Szállítás három hónapos kortól kezdve. Áruk darabonként három hónapos korban 40 kor., idősebb korban aránylagosan magasabb. Cim: Ordódyne Mailáth Gizella, Budapest, IV., Múzeum-körut 7. szám.

Szivattyukat

házi gazdasági, min dennemű ipari és trágyázási célokra megbízható minőségben jutányos áron szállítanak és kívánatra szerelnek.

Gyöző Béla és Társa
szivattyú-specialisták
V. ker., Lipót-körut 18. szám.

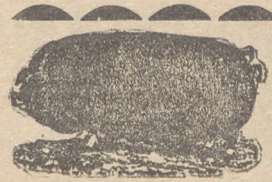
25 korona 50 kilónként

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherceg ő cs. és kir fensége udvariszállitójánál Budapest, Károly-körut 9. Utolsó évi termésű, magas csiraképességű

Oberndorfi répamag,

gróf Chotek futtaki uradalmának termése

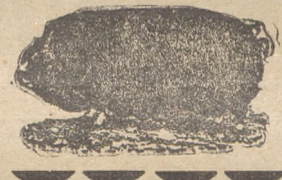

URL REZSŐ

sertésbizományos
BUDAPEST,
József-körut 22/24.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.

Kos-eladás.

Sokszorosan kitüntetett és díjazott hírneves Electoral-Negretti és Rambouillet törzsnajaiból

kosokat

árusít el LÖWENSTEIN herceg uradalmi központi főintézősége HAYD-ban (Csehország)

Clichéket
mindennemű nyomtatványhoz szép és tiszta kivitelben pontosan és olcsón készít
Fischer's Finest
Fotociklográfiai - Műintézet
Budapest
IV. Kossuth-Lajos-utca 25. szám.
Videki megrendelések is pontosan eszközöltek.

A legjobb minőségű tiszta magyar lenmagból sajtolt,
magas tápértékű

lenmag-pogácsát

szállít a legmesszebb menő minőségi garantiák mellett

KOHN ADOLF és Társa

győrszigeti olajgyára

Jroda: Budapesten, IV., Eskü-út 5. szám.

Etessünk növendék-állatainkkal és tejelő-marháinkkal lenmag-pogácsát, amely minden más takarmánynál sokkal becsesebb és a legdiätetikusabb erőtakarmány.

„EREDETI MELOTTE” tejfölöző gépek.

A világ egyetlen tejfölöző gépe szabadon függő dobbal!

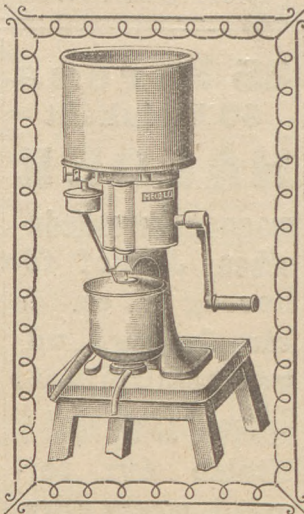
Évenkénti gyártás 15.000 db.

Mélotte Separator.

Legélesebb fölözés.

Gyors és kényelmes tisztítás

Könnyű járás.

Több mint 125.000 „Mélotte”
tejfölözőgép van használatban.

Egyszerű és szolid kivitel,

Rendkívüli tartósság.

Javítások nem szükségesek.

Szerkezetben és működésben fölülmulhatlan!

Az 1904. évi minta tetemesen egyszerűsített és olcsóbb!

Kézi hajtású gépek 500 literen felüli képességgel!

Teljes tejgazdaságok berendezése kézi és gőzgép-üzemre

GEITTNER ÉS RAUSCH

cégnél BUDAPEST,
Andrássy-ut 8. szám.

Tejgazdasági termékeket,

teavajat, turót vásárol legjobban bevezetett zsiradékár-
ügynökség. — Szives ajánlatot kér:

A. SCHANIL, WIEN, XVII., Helblinggasse 6.

Beteg állatok szánalomra méltók!

„**ANTEGRIN**” háziállatok óv- és gyógypora, disznónak, ló-
nak, szarvasmarhának, juhoknak és tollasoknak,
használati utasítás szerint (3—4-szer naponta 2—3 evőkanállal, kor
és nagyság szerint) adatik azonnal, amint rendetlenül esznek és
székeletjük megszűnik. Az „Antegrin” **disznók** étvágytalansága,
lesóványodása, rossz emésztése és székrekedése, giliszták ellen
kitűnően hat; **lovak** étvágyhiánya, keh s ebből eredő
nehéz légzése ellen, tületetésnél és vértisztítóul, **te-
henek** véres vagy rossz, valamint kevés tejelése,
puffadtsága ellen; **tollasok** hullása ellen. Általában
egy egyszeri adag alig kerül 3 krba, mellyel nagy
kárt elhárítanak azok, akik óvszerképen és étvágy-
gerjesztőül hébe-korba adva, hizlaláskor is mindig
már előre megrendelik, pl. 100 drb. sertés közt a dögöt
megszüntetni 10—15—20 kl. szükséges.
Egy tekeres ára 2 K., mely elég 2 süldő
megmentésére. 1 kl. ára 4 K. 2½ kl.-ot
tiz sertésre csomagolással 16 K. 32 f.-ért
már bérmentve is küldöm. Öt kilogramm
20 K. helyett 19 K.; de 10 kilogramm
csak 34 K. Kapható posta vagy után-
vétellel küldve, csakis

Törv. védve.

Dr. Dávid Viktor

gyógyszerész tudor, a m. kir. Természet-
tudományi Társulat rendes tagja
Szent István király gyógyszer-
tárában **Eszék**

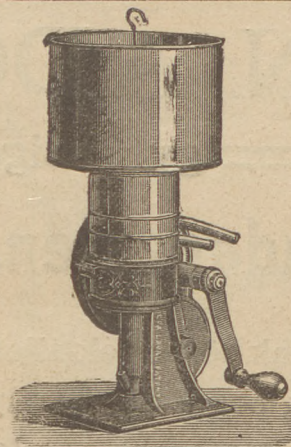

(Alsóváros)

A ZALATNAI kénkovand-ipar
részv.-társ. Brassói kénsav- és
műtrágya-gyára ajánlja legjobb
minőségű mindennemű

Műtrágyáit

a t. c. gazdaközönség becses figyel-
mébe. Ajánlatokkal készséggel szolgál
a Központi iroda, Budapest, IV. ker.,
Mária Valéria-utca 7. szám.

Alfa Separator R.-T.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

Budapest, Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep.

Szállít mindennemű tejgazdasági esz-
közöket és gépeket a legjobb ki-
vitelben, a legmodernebb irányban.
Berendez tejtételepeket, tejszövetke-
zeteket és mintatehenészeteket.

Árjegyzőkek és költségvetések
kiváratra díjmentesen küldetnek.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!